

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
av den 2 februari 1994*

I mål C-315/92

har Landgericht i Berlin till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

Verband Sozialer Wettbewerb eV

och

- 1) **Clinique Laboratories SNC**
- 2) **Estée Lauder Cosmetics GmbH.**

Begäran avser tolkningen av artiklarna 30 och 36 i EEG-fördraget om förbudet att använda ett namn på en kosmetisk produkt som kan vilseleda konsumenten.

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J. C. Moitinho de Almeida, och domarna D. A. O. Edward, R. Joliet, G. C. Rodríguez Iglesias och F. Grévisse (referent),

generaladvokat: C. Gulmann,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören H. A. Rühl,

som beaktat de skriftliga yttrandena från

* Rättegångsspråk: tyska.

- Verband Sozialer Wettbewerb eV, sökande i målet vid den nationella domstolen, genom advokaten Manfred Burchert, Berlin,
- bolagen Clinique Laboratories SNC och Estée Lauder Cosmetics GmbH, svarande i målet vid den nationella domstolen, genom advokaten Kay Jacobsen, Berlin,
- den tyska förbundsregeringen genom Alfred Dittrich, Regierungsdirektor vid förbundsjustitieministeriet, Alexander v. Mühlendahl, Ministerialrat vid samma ministerium, och Claus-Dieter Quassowski, Regierungsdirektor vid förbundsökonomiministeriet, alla i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission genom juridiske rådgivaren Richard Wainwright och Angela Bardenhewer, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud,

som beaktat förhandlingsrapporten,

som hört de muntliga yttrandena från sökanden i målet vid den nationella domstolen, svaranden i målet vid den nationella domstolen, den tyska regeringen samt kommissionen vid sammanträde den 15 juli 1993,

som hört generaladvokatens förslag till avgörande vid sammanträde den 29 september 1993,

meddelar följande

dom

- 1 Genom beslut av den 30 juni 1992, som inkom till domstolen den 22 juli samma år, har Landgericht i Berlin med tillämpning av artikel 177 i EEG-fördraget ställt en fråga om tolkningen av artiklarna 30 och 36 i fördraget.
- 2 Frågan har ställts inom ramen för en tvist mellan en yrkesorganisation, Verband Sozialer Wettbewerb eV, och bolagen Clinique Laboratories SNC och Estée Lauder Cosmetics GmbH angående användningen av namnet "Clinique" vid saluföringen av kosmetiska produkter i Tyskland.

- 3 Dessa bolag är ett franskt respektive ett tyskt dotterbolag till det amerikanska företaget Estée Lauder och saluför kosmetiska produkter som tillverkats av detta företag. Produkterna har i många år sålts under namnet "Clinique", utom i Tyskland, där de alltsedan lanseringen 1972 saluförts under namnet "Linique". För att minska de kostnader för förpackning och reklam som denna skillnad i benämning medför, beslöt företaget att sälja produkterna på den tyska marknaden under namnet "Clinique".
- 4 Enligt 3 § i Gesetz gegen unlauteren Wettbewerb av den 7 juni 1909 (lag mot illojal konkurrens, med senare ändringar, nedan kallad "UWG") kan en viss kategori personer, som nämns i 13 §, punkt 2 i samma lag, väcka talan om att sätta stopp för bruket av vilseledande information. För övrigt är det enligt 27 § i Lebensmittel- und Bedarfsgegenstandegesetz av den 15 augusti 1974 (lag om livsmedel och konsumtionsvaror, med senare ändringar, nedan kallad "LMBG") förbjudet att saluföra kosmetiska produkter med vilseledande namn eller utformning och särskilt att tillskriva dessa produkter verkningar de inte har.
- 5 Verband Sozialer Wettbewerb eV väckte talan med stöd av 3 § i UWG och 27 § i LMBG i syfte att stoppa användningen av namnet "Clinique" i Tyskland, eftersom det enligt sökanden felaktigt kunde få konsumenterna att tro att produkterna i fråga har medicinska verkningar.
- 6 Landgericht i Berlin, som förelagts målet, avsåg att som en förberedande åtgärd genomföra en opinionsmätning med avsikt att klargöra om namnet verkligen hade en vilseledande verkan hos en betydande andel av konsumenterna. Rätten fastslog emellertid att en sådan åtgärd skulle vara onödig om ett förbud mot namnet i fråga utgjorde en olaglig begränsning av handeln inom gemenskapen, vilket svarandena i målet vid den nationella domstolen vidhöll. Den nationella domstolen ansåg att denna fråga krävde en tolkning av EEG-fördraget och hänsköt därför följande fråga till domstolen för förhandsavgörande:

"Skall artiklarna 30 och 36 i EEG-fördraget tolkas så, att de hindrar tillämpningen av en nationell bestämmelse om illojal konkurrens genom vilken import och saluföring av en produkt som lagligen tillverkas och/eller saluförs i ett annat europeiskt land kan förbjudas med motiveringen att namnet på produkten ("Clinique") kan tänkas vilseleda konsumenten, eftersom denne skulle kunna betrakta den som en produkt med medicinsk verkan – om produkten saluförs lagligt under samma namn utan protester i andra medlemsstater i den Europeiska gemenskapen?"

- 7 Det finns skäl att inledningsvis påminna om att domstolen, som inom ramen för artikel 177 i fördraget är behörig att ge medlemsstaternas domstolar alla upplysningar om tolkningen av gemenskapsrätten, kan komma att beakta sådana gemenskapsrättsliga bestämmelser som den nationella domstolen inte hänvisat till i sin fråga (dom av den 12 december 1990 i målet C-241/89 SARPP, Rec. 1990, s. I-4695, punkt 8). Det finns därmed anledning att fastställa vilka gemenskapsrättsliga bestämmelser som kan tillämpas i målet vid den nationella domstolen, innan man undersöker om dessa hindrar ett förbud mot att använda namnet "Clinique" under de omständigheter som den nationella domstolen beskrivit.
- 8 Det framgår av handlingarna i målet att de nationella bestämmelser som är aktuella i tvisten vid den nationella domstolen, nämligen 3 § i UWG och 27 § i LMBG, motsvarar vissa av bestämmelserna i gemenskapens direktiv om tillnärmningen av medlemsstaternas lagstiftningar angående vilseledande reklam och angående kosmetiska produkter.
- 9 Rådets direktiv 84/450/EEG av den 10 september 1984 om tillnärmningen av medlemsstaternas lagar och andra författningar om vilseledande reklam (EGT L 250, s. 17, fransk version; svensk specialutgåva, del 15, volym 04), har till syfte att skydda konsumenterna, konkurrenterna och allmänheten mot vilseledande reklam och åtföljande snedvridning av konkurrensen.
- 10 Som domstolen redan påpekat begränsar sig detta direktiv till en partiell harmonisering av de nationella lagstiftningarna angående vilseledande reklam genom att fastställa dels objektiva minimikriterier för när reklam är vilseledande, dels minimikrav vad gäller skyddet mot sådan reklam (dom av den 13 december 1990 i målet C-238/89 Pall, Rec. 1990, s. I-4827, punkt 22).
- 11 Rådets direktiv 76/768/EEG av den 27 juli 1976 om tillnärmningen av medlemsstaternas lagstiftningar om kosmetiska produkter (EGT L 262, s. 169, fransk version; svensk specialutgåva, del 13, volym 05) föreskriver däremot, som domstolen redan fastställt, en fullständig harmonisering av de nationella reglerna för förpackning och märkning av kosmetiska produkter (dom av den 23 november 1989 i målet C-150/88 Parfumeriefabrik 4711, Rec. 1989, s. 3891, punkt 28).

- 12 Som kommissionen med rätta har anfört måste dock detta direktiv, liksom alla bestämmelser i sekundärrätten, tolkas med hänsyn tagen till fördragets regler om den fria rörligheten för varor (se särskilt dom av den 9 juni 1992 i målet C-47/90 Delhaize och Le Lion, Rec. 1992, s. I-3669, punkt 26).
- 13 I detta hänseende har domstolen nyligen fastställt att artikel 30 i fördraget förbjuder sådana hinder för den fria rörligheten för varor som följer av regler angående de villkor som dessa varor måste uppfylla (t.ex. deras benämning, form, storlek, vikt, sammansättning, utformning, märkning och förpackning), även om dessa bestämmelser tillämpas utan åtskillnad på alla varor, såvitt de inte kan motiveras av ett mål av allmänt intresse som går före intresset av fri rörlighet för varor (dom av den 24 november 1993 i de förenade målen C-267/91 och C-268/91 Keck och Mithouard, Rec. 1993, s. I-6097, punkt 15).
- 14 Bland reglerna i direktiv 76/768 ingår i dess artikel 6.2 en föreskrift som genomförs i tysk lagstiftning genom ovan nämnda 27 § i LMBG, och som innebär att medlemsstaterna skall vidta "alla åtgärder som är nödvändiga för att försäkra sig om att ordalydelsen och användningen av namn, varumärken, bilder eller andra tecken, figurativa eller andra, som används på etiketter, i varupresentation eller i reklam för kosmetiska produkter inte tillåts antyda någon egenskap som produkterna i fråga inte besitter".
- 15 Artikel 6.2, som ingår i ett direktiv avsett att garantera den fria rörligheten för kosmetiska produkter, vilket särskilt framgår av det andra och tredje övervägandet i ingressen, fastställer sålunda de åtgärder som bör vidtas med hänsyn till konsumentskydd och gott handelsskick, vilket hör till de tvingande hänsyn som fastställts genom domstolens rättspraxis vad gäller tillämpningen av artikel 30 i fördraget. Artikeln har också som mål att skydda människors hälsa, i enlighet med artikel 36 i fördraget, eftersom vilseledande information om dessa produkters egenskaper skulle kunna få återverkningar på folkhälsan.
- 16 Det skall för övrigt erinras om att reglerna enligt fast rättspraxis skall stå i rimlig proportion till det eftersträvade målet (se särskilt dom av den 16 maj 1989 i målet 382/87 Buet, Rec. 1989, s. 1235, punkt 11).

- 17 De tyska bestämmelser som genomför artikel 6.2 i direktiv 76/768 skall tillämpas i enlighet med artiklarna 30 och 36 i fördraget så som de tolkats enligt domstolens rättspraxis. För att besvara den nationella domstolens fråga bör det mot bakgrund av de kriterier som ställts upp genom denna rättspraxis granskas om gemenskapsrätten hindrar det aktuella förbudet.
- 18 Domstolen har tidigare fastställt att förbudet enligt 3 § i UWG mot att i Tyskland sprida varor vars namn följs av ett (R) för att visa att det rör sig om ett registrerat varumärke trots att märket inte är skyddat i detta land, kan vara till hinder för handeln inom gemenskapen. Ett sådant förbud kan nämligen tvinga innehavaren av ett varumärke som endast registrerats i en medlemsstat att utforma sina produkter på olika sätt beroende på var de är tänkta att saluföras och att upprätta åtskilda distributionsnät för att försäkra sig om att de produkter som bär ett (R) inte kommer i omlopp i stater som infört förbudet i fråga (se ovan nämnda dom i målet Pall, punkt 13).
- 19 Förbudet enligt samma 3 § i UWG mot att sprida kosmetiska produkter i Tyskland under samma namn som det under vilket de saluförs i andra medlemsstater utgör i princip ett sådant hinder för handeln inom gemenskapen. Det faktum att det berörda företaget, med anledning av detta förbud, tvingas saluföra sina produkter under ett annat namn i denna enda medlemsstat, vilket medför extra kostnader för förpackning och reklam, visar att denna åtgärd drabbar den fria handeln.
- 20 För att avgöra om förbudet att använda namnet "Clinique" vid saluföringen av kosmetiska produkter i Tyskland kan vara motiverat av konsument-skyddshänsyn eller av intresset att skydda människors hälsa, eftersom det hindrar att en produkt tillskrivs egenskaper som den inte innehar, är det nödvändigt att väga in de olika upplysningarna i beslutet om hänskjutande.
- 21 Av dessa upplysningar framgår bland annat att företaget Estée Launders serie av kosmetiska produkter i Tyskland endast saluförs i parfymier eller i varuhusens kosmetikavdelningar. Ingen av dessa produkter finns alltså att köpa på apotek. Det är obestrikt att dessa produkter erbjuds som kosmetiska produkter och inte som läkemedel. Bortsett från namnet på produkterna påstås det inte att det sätt som de erbjuds på inte följer reglerna för kosmetiska produkter. Slutligen framgår det av själva formuleringen i den fråga som ställts att dessa produkter saluförs lagligt under namnet "Clinique" i övriga länder utan att bruket av ett sådant namn tycks vilseleda konsumenterna.

- 22 Mot bakgrund av dessa uppgifter förefaller inte förbudet mot att använda detta namn i Tyskland vara nödvändigt för att uppfylla kraven vad gäller konsumentskydd eller skydd för människors hälsa.
- 23 De associationer till sjukhus eller läkemedel som ordet "Clinique" kan ge är inte tillräckliga för att göra namnet så vilseledande att det är motiverat att förbjuda att det används på produkter som saluförs under de förhållanden som beskrivits ovan.
- 24 Svaret på tolkningsfrågan blir således följande. Artiklarna 30 och 36 i fördraget och artikel 6.2 i rådets direktiv 76/768/EEG av den 27 juli 1976 om tillnärmningen av medlemsstaternas lagstiftningar om kosmetiska produkter skall tolkas så, att de hindrar att en nationell åtgärd förbjuder import och saluföring av en produkt som klassas och erbjuds som kosmetisk, med motiveringen att produkten i fråga bär namnet "Clinique".

Rättegångskostnader

- 25 De kostnader som har förorsakats den tyska regeringen och Europeiska gemenskapernas kommission, som inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen),

– angående den fråga som genom beslut av den 30 juni 1992 förts vidare av Landgericht i Berlin – följande dom:

Artiklarna 30 och 36 i fördraget och artikel 6.2 i rådets direktiv 76/768/EEG av den 27 juli 1976 om tillnärmningen av medlemsstaternas lagstiftningar om kosmetiska produkter skall tolkas så, att de hindrar att en nationell åtgärd förbjuder import och saluföring av en produkt som klassas och erbjuds som kosmetisk, med motiveringen att produkten i fråga bär namnet "Clinique".

Moitinho de Almeida

Edward

Joliet

Rodríguez Iglesias

Grévisse

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 2 februari 1994.

J.-G. Giraud
Justitiesekreterare

J. C. Moitinho de Almeida
Ordförande på femte avdelningen